

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XIII. Themæ Crammeri, Archiepiscopi Cantuariensis, damnatio, Eiusque Ecclesia Polo tradita. Restitutio Prouentuum Ecclesiasticorum in Anglia. Augustana Comitia, eiusque Decreta de Religionis ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

licet ambitio dominandi, à maiorum imaginibus stimolata, & à nova fortuna sollicitata; perinde quasi hæc non tam ingens illi donum, quàm ingens promissum elargita esset.

1555.

C A P V T XIII.

Thomæ Crammeri, Archiepiscopi Cantuariensis, damnatio, eiusque Ecclesia Polo tradita. Restitutio Proventuum Ecclesiasticorum in Anglia. Augustana Comitia, eiusque Decreta de Religionis articulis.

Postquam Anglia cum Ecclesia unitatem iniiit, animum adiecit Pontifex ad medelam adhibendam morbis è schismate ibi contractis. Maximus inter Episcopos illius regni, superiori pestilentia infectos, inuentus est pessimus: is fuit Thomas Crammerus Archiepiscopus Cantuariensis, ac regni Primas, qui non hæreticus modò, sed hæresiarcha fuerat, ac postea errores peruicaciter defenderat coram Pontificio Prolegato. Quare relatâ sapius eius causâ in Senatum, ^a à Puteo damnatus ibi fuit, non tiaræ solùm, sed capitis priuatione, per formam Ecclesiasticis tribunalibus consuetam; traditus nimirum profanæ Potestati, à qua flammis addictus est. Perpetuus illius Ecclesiæ administrator Regiæ nominatione Polus destinatus; ^b de quo habita est à Pontifice ornatissima commendatio, idemque in classe Cardinalium Sacerdotum constitutus, vnde Sacerdotis Ordinem tunc ipse suscepit. Quia in re, si Politiæ credimus, à Beccatello eius familiari conscriptæ, errat Suauis, dum narrat, eum Sacerdotio initiatum quarto mense antequam Archiepiscopus crearetur. Quoniam autem Anglia schismatis tempore, sicut indicauimus, grauissimas bonorum Ecclesiasticorum direptiones passa fuerat, alias à priuatis, alias à Regibus patratas; hæc quidem largius à Regina reparatæ sunt; de illis fatius visum est indulgentius agi, ne cuncti eorum direptores, signis nondum satis abactâ hæresis tam amplæ utilitatis stipendio adscriberentur.

^a 29. Nouembris, & 4. Septemb. 1555. vt in Actis Confistorial. ^b 11. Septembris 1555. vt in Actis Confist. & in Vita Poli.

² Dum Ecclesia crescebat in Anglia, augebantur in Germania eius iacturæ. Celebrata sunt Augustæ Comitia post memoratum eius iacturæ. Celebrata sunt Augustæ Comitia post memoratum Moroni Legati discessum ^c. Delfinus nuntius auditâ Pauli electione, successorem petiit, pro eo ac fieri solet, non impetrandi desiderio, sed modestiæ causâ, simulque vitandi periculi minus honorificæ reuocationis. Responsum ei, vt Romam veniret ad edocendum Pontificem de iis quæ ibi agebantur; interim verò rem committeret Aloysio Lippomano Antistiti Veronensi illac transituro,

^c Extant cuncta in dicta narratione Delfini ad Caraffam.

1555.

cum legaretur à Pontifice Nuntius in Poloniam, vt in Fide regnum illud contineret, in quod nimium iam vicinæ Germaniæ contagio proreperat. Lippomanus igitur, vt Augustam peruenit, simulque Delfinus, iunctis officiis pro virili apud Regem institere, ne cui Religionis Orthodoxæ detrimento consentiret. Inde Romam profecto Delfino, Lippomanus obtulit Ferdinando prævalidum libellum, in quo demonstrabat, quæstiones Fidei non ad aliud, præter Apostolicam Sedem, Tribunal spectare: sed omnibus exitus improperi animaduersis, satius duxit suum iter in Poloniam proficere, quàm illic Pontificij administri personam agere, spectatorem earum Religionis iniuriarum, quibus efficaciter obsistere nequam posset. Ferdinandus oratione plurimâ cohortatus est Ordines ad vnitatem Fidei atque concordiam. Postea cum conspiceretur animos in eam parum procliuēs, nec auctoritate & consilio alicuius administri Apostolici quidquam conari posset, optimum duxit, repositum articulum, Quoniam ex quatuor propositis modis res confici posset, in deliberationem haud vocare, sed in alia futura Comitia illum differre.

Interea tamen grauissimis Religionis Catholiciæ detrimentis affensus est, sicut exponemus; non quidem perpetuò, sed vsque dum iniretur concordia. Rem is excusabat, causatus, diserta mandata se à Cæsare postulasse, eidemque suasse pacem cum Gallo, quæ periter à Maria Regina promouebatur, Poli adhortationibus stimulata: se quoque Cæsari ostendisse, hanc pacem telum vnicum fore ad perfringendam Protestantium peruicaciam; sed à Cæsare, loco mandatorum quæ ab illo expetebantur, ieiunè sibi fuisse responsum, Se & corpore infirmum, & bellis distractum, non posse Germaniæ rebus animum adiicere, adeoque in Ferdinandi arbitrio illas reponere. Eâ tempestate cunctas ferè Ciuitates, Principesque Germaniæ, per dissidia atque inimicitias inter se rixari ob controuersias seu Religionis seu rerum ciuiliū, quod prouinciæ perniciem inferebat. Dum ipse Ferdinandus in Augustano conuentu morabatur, Principes Protestantes ex familiis potentissimis, eeu Saxoniæ, Brandenburgi, atque Hassiæ, Nauburgum conuenisse, quasi in oppositum conuentum; sibi que significasse per litteras, velle se certum quoddam fœdus, quod hereditarium appellabant, inter se confirmare, vt quotiescumque opus foret, in vnum coalescerent, ac pace fruerentur: quod sonabat, vt dissiderent à Cæsare, eumque bello lacefferent, vbi in suæ sectæ licentia ab illo ipsis molestia infligeretur. Postremò ad se purgandum subdebat Rex, nihil à se

a. G. W.

actum fuisse, præter comprobationem eorum, de quibus simul Catholicæ atque hæreticæ, Ecclesiasticæ atque laicæ conuenerant. Summa Decretorum in Comitibus fuit:

4 Ne Casari, nève cuilibet Principi Catholico liceret inferre molestiam iis, qui Augustinam Confessionem amplectebantur, propter sanctiones eorumque statutas, aut in posterum statuendas; neque hi vicissim Catholicis, seu Ecclesiasticis, seu laicis.

Quicumque in Religione neutri ex nominatis partibus adhaesisset, à concordia excluderetur.

Nemini inter Imperij Ordines fas esset, ullum Principem, eiusve subditum, ad suam propriam Religionem allicere, aut subditis contra dominum patrocinari; id verò illeso iure earum ditionum, quibus ex antiquo iure liceret sibi patronum eligere.

Si utrorumvis subditi uellent unà cum familiis aliò migrare, ac bona diuendere, ne ullis interdiceretur; saluo tamen iure dominorum in homines seruiles. cum abundet Germania seruis glebæ addictis, ut loquuntur Iurisperiti.

Quod spectabat ad bona Ecclesiastica iam direpta, res in Passauensi concordia reponeretur, per quam huiusmodi causæ de præterito usque ad futura Comitibus suspendebantur.

Nè iurisdictio Ecclesiastica exerceretur in iis quæ ad præsentem concordiam pertinebant, sed in reliquis, relicta viris Ecclesiasticis facultate exigendi quæ ipsis de more deberentur, dummodo siue per se, siue per Parochos eorum ministeriis prospiceretur, & consuetæ sustentationi nosocomiorum & scholarum: quod si oriretur hac in re controuersia, præscribebatur illius componendæ ratio per amicos conciliatores. In quo Ecclesiastici illi solum iuri cessere, cuius usus à Protestantium vi iam illis impediatur; nimirum facultas exigendi quæ ipsis iure debebantur, & alia etiam exequendi in locis, in quæ ipsi iurisdictionem sacram, Protestantes verò ius profanum obtinebant.

Ut memorata concordia perduraret usque ad eam, quæ uno ex quatuor modis conficeretur: quod si confici non posset, hæc firma persisteret & inuiolabilis.

Ut hæc concordia seruaretur & inter nobiles, Casari nullo alio domino intermedio subiectos, & inter Ciuitates Imperij, ubi usque ad id temporis utraq; Religio uiguisset, adeò ut utriusque sectatores pacificè inter se degerent.

Ut in tribunali Casareo ius omnibus diceretur, haud habitâ ratione utrius Religionis essent.

Ut iusurandum in posterum posset concipi ex Passauensi concordia, per

1555.

Deum & per Euangelium; cum ea fuisset excogitata ratio, ut haberetur iusiurandum per res aequè venerandas Catholicis & hereticis; hi vero non adigerentur ad iusiurandum cum inuocatione Sanctorum, quibus ipsi cultum negant.

Declarauit quoque Ferdinandus, ne, qui iurisdictioni ciuili Ecclesiasticorum Principum suberant, illi subiacerent, perinde ac subditi laicorum, obligationi seruanda Religionis quam Princeps coleret, seu regionis mutanda.

Effecta huiusce concordia eo perniciosiora in perpetuum euasere, quo tunc conducibiliora visa sunt. Etenim Germani defatigati attritiq; discordiis, hoc veluti opio per diurnam quietem sopiti sunt; quod effecit, ut ea Decreta quasi miseriarum leuamentum duxerint, utque ob horrorem nouorum certaminum per pigram ignauiam permitteretur Protestantibus longè maior licentia in exequendis rebus, quàm intenta fuisset in paciscendis, & in propria verborum sententia. Verùm quemadmodum accidit, ut falsa quaedam medicamenta humorum fluxiones sanare videantur, dum earum ad tempus retardant, sed easdem postea violentiores reddunt, magisque lethales; ita quies illa Germaniæ constitit populis alià tempestate diurni laboris pretio, cum tanta mortalium strage & pernicie, ut vel ipsa cogitatio perhorrescat.

Qui Ferdinando, Baurisq; Principibus subdebantur, finitimum licentiã illecti, suis à Dominis petierunt, ne duriore quàm alij conditione premerentur, sed ut ipsi quoque vitam agerent Ecclesiasticarum legum obseruatione soluti. Quibus responsum: Communem conditionem ex Decretorum tenore non esse libertatem, sed obligationem subditorum adhærendi dominorum Religionis, aut abeundi. Rex autem anno superiore per suas ditiones Catholicum^d Catechismum vulgarat, cuius auctor fuerat Petrus Canisius Neomagensis, primus inter Germanos è Societate Iesu, interdictis reliquis Catechismis, hæreticorum operâ corruptis ac difformis. Quæ opella, simulque breuis methodus ad Confessarios dirigendos, scripta à Ioanne Polanco eiusdem Societatis, duo illic saluberrima quasi alexipharmaca Religionis fuere; sed ad arcendam ab integris membris cancrænam, non ad vlcerata restituenda, quibus nihil prodesse potest, nisi vigor potentia vitalis, & omnipotentis efficacia robur.

^d Vide Spondanum, anno 1555. num. 3.